

ကလေးအခွင့်အရေးသင်ခန်းစာ (၂)
ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်ပါအချက်များ

ရည်ရွယ်ချက်

- ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်တွင်ပါသော ကလေးအခွင့်အရေးများ၏ အမိကအုပ်စုအမျိုးအစားများကို ခွဲခြားသိစေရန်၊
- ထိစာချုပ်ပါ အပိုဒ်တရာ့ချင်း၏ ဆိုလိုချက်ကို သဘာဝပါက်နားလည်စေရန်၊

Activity: (လုပ်ရားမှု)

- (၁) သင်တန်းသားများအား အုပ်စု(၆)စွဲချုပ် တဖွဲ့လျှင် အသင့်ပြင်ထားသော ပန်းချိုပုံတပုံစီပေးပါ။ ထိုပုံများသည် ကလေးများအသက်ရှင်ခွဲ့၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွဲ့၊ ကာကွယ်မှုနှင့် ပါဝင်မှုတို့နှင့်ကိုက်ညီသောပုံများဖြစ်ရမည်။
- (၂) အဖွဲ့လိုက်ထိုပုံများကို ကြည့်၍ ဘာတွေဖြစ်တွေရသလဲ။ ဘယ်လိုခံစားရသလဲ တို့ကိုဖွေးနွေးနွေးခိုင်းပါ။
- (၃) အဖွဲ့လိုက်မိမိတို့ရရှိသောပုံများကို အခြားသူများမြှင့်အောင်ပြု၍ ဖွေးနွေးချက်များ ပြန်လည်တင်ပြခိုင်းပါ။
- (၄) ထိုတင်ပြချက်များကို သင်တန်းပို့ချသူက သင်ပုန်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ပါ။

Discussion: (အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်း)

ထိုပုံများအရ ကလေးတွင် အသက်ရှင်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်အတွက် ထောက်ပုံပေးမှုလိုကြောင်း၊ အမြတ်ထုတ်မှုများမှ ကာကွယ်ပေးရန်လိုကြောင်း၊ အချိုကလေးများမှာ ပိုမို၍ အဆွေးရာယ်ကျရောက်နိုင်ကြောင်း တွေရှိနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် အဖွဲ့လိုက်ပြန်ခွဲ၍ ကလေးတွေအသက်ရှင်နိုင်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်လိုအပ်သောအချက်များ၊ ကလေးများကြံတွေ့ရတတ်သည့် အမြတ်ထုတ်စောင်ကားမှုများ၊ ကလေးများအကြားတန်းတူအခွင့်အရေးမရဘဲ ခွဲခြားခံရနိုင်သော ကလေးအမျိုးအစားများကို တဖွဲ့လျှင်ခေါင်းစဉ်တစ်ခု ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။ အဖွဲ့ကြီးတွင် ပြန်လည်တင်ပြခိုင်းပါ။ အခြားသူများကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ခိုင်းပါ။

အသက်ရှင်ဖွံ့ဖြိုးရန် လိုအပ်ချက်များ	ကလေးများကြံရတတ်သော အမြတ်ထုတ်စောင်ကားမှုများ	ခွဲခြားခံရလေ့ရှိသော ကလေးအမျိုးအစားများ

Input: (အကြောင်းအရာနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဗဟိုသုတေသန်းခြင်း)

ကလေးများသည် လူသားများပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုသို့အထူးစောင့်ရှောက်ပေးရန်လိုသောကြောင့် ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်ပေါ်ပေါက်လာရခြင်းဖြစ်သည်။

ထိစာချုပ်တွင် အပိုဒ်ပေါင်း ၅၄ ပို့ကိုပါဝင်သည်။

- ❖ အပိုဒ် - ၁ ကလေး၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွှင့်ဆိုချက်
- ❖ အပိုဒ် - ၂ မှ ၄၀ အခွင့်အရေးနှင့် အကာကွယ်ပေးမှု
- ❖ အပိုဒ် - ၄၁ မှ ၅၄ ကော်မတီတာဝန်
- ❖ အခွင့်အရေးအပိုဒ်၂ မှ ၄၀ အထိကို အမိကအခွင့်အရေးအပ်စုအမျိုးအစား လေးမျိုးခွဲခြားခဲ့သည်။

- အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်
- ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အခွင့်အရေး
- ကာကွယ်မှု အခွင့်အရေး
- ကလေးများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် အခွင့်အရေး စသည်တို့ဖြစ်သည်။

အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်

အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်ဆိုသည်မှာ ကလေးများ၏အသက်ရှင်ခွင့်နှင့် အသက်ရှင်နှင့်ရန်လိုအပ်သော အခြေခံအချက်များကို ဆိုလိုချင်းဖြစ်သည်။ လုံလောက်သော နေထိုင်မှုအဆင့်အတန်း၊ အိမ်ယာ၊ အစာအဟာရနှင့် ဆေးဝါးကုသမှုဆိုင်ရာများ ရယူခွင့် စသည်တို့ကို ဆိုလိုပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

ဖွံ့^⑧မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးဆိုသည်မှာ ကလေးများ၏ စွမ်းရည်ရှိသမျှ ဖွံ့^⑨ဖေးတိုးတက်စေသော အရာများကို ဆိုလိုသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပညာသင်ကြားခွင့်၊ အားကစားနှင့် အပန်းဖြေအနားယူခွင့်၊ ယဉ်ကျေးမှု လုပ်ရားမှုများ၊ သတင်များရယူခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာတွေးဆောင်ရွက်ခွင့် ကို ကွယ်ယုံကြည်ခွင့် တို့ဖြစ်သည်။

ကာကွယ်မှု ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ

ကာကွယ်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေး ဆိုသည်မှာ မတရားပြုမှုခြင်း၊ လစ်လျှော်ခြင်းနှင့် အမြတ်ထုတ် စောကားခြင်းတို့မှကာကွယ်ပေးရန် လိုအပ်သောအချက်များဖြစ်သည်။ ထိုအရာများမှာ ခုက္ခလာသည်ကလေးများအား ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်စစ်ပွဲ စစ်ပွဲအတွင်းမှ ကလေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်း၊ ကလေးအလုပ် သမားစောင့်မှုမှ တားဆီးခြင်း၊ ကလေးများအားပိုင်ပိုင်ဆိုင်ရာ စောကားမှုကို တားဆီးစောင့်ရောက်ပေးခြင်း စသည်တို့ကိုဆိုလိုပါသည်။

ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာ ကလေးများနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရာတွင် အသိပေးခြင်း၊ ငြင်းတို့၏အယူအဆများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းတို့ကို ဆိုလိုသည်။ လွတ်လပ်စွာတ်ပြပြောဆိုခွင့်၊ အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းခွင့်၊ ပြိမ်းချမ်းစွာ စောင့်တို့ကိုဆိုလိုသည်။ ကလေးများ ဖွံ့^⑩ဖေးလာမှုနှင့် လိုက်လျော့သီတွေ့စွာ ငြင်းတို့၏ပတ်ဝန်းကျင် လူတောင်လုပ်ငန်းများအတွက် တိုးတက်ပါဝင်ခွင့်ပေးမှုသာ အရွယ်ရောက်လာချိန်တွင် တာဝန်သိတတ်သော လူသားတယောက်ဖြစ်လာပေမည်။

ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်ပါအချက်အလက်များ

- အပိုဒ် (၃၃) က
- အပိုဒ် (၃၄) လိုင်ပိုင်း
- အပိုဒ် (၃၅) ကလေးများအားကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်
- အပိုဒ် (၃၆) ကလေးများအားထိနိုက်စေမည့် အကတိန့်အခွဲစုံတို့မှ ကင်းလွတ်ခွင့်
- အပိုဒ် (၃၇) ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးများအား သေဇာ်ပေးခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်
- အပိုဒ် (၃၈) အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးများအား စစ်သားအဖြစ်အသုံးပြုခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်
- အပိုဒ် (၃၉) လက်နက်ကိုင်ပို့ပကွာအတွင်းမှ ကလေးများအား သာမန်ကလေးဘဝသို့ ပြန်လည် ဝင်ရောက်နိုင်အောင် ကူညီပေးရမည်။
- အပိုဒ် (၄၀) နိုင်ငံတော်မှုကလေးဥပဒေများပြုရန်းပြီး ကလေးများအားအကာအကွယ်ပေးရမည်။

(၁)	ကလေး၏တရားဝင်အသက်ကို ၁၈ နှစ် အောက်သတ်မှတ်ထားသည်။	တိုင်းပြည်တရာ့နှင့်တရာ့ခွဲ့ပြားနိုင်သည်။
(၂)	ကလေးကယ်တိုင်း ခွဲ့ခြားမှုမရှိဘဲ ကလေးအခွင့်အရေးများကို တန်းတူခံစားခွင့်ရှိသည်။	မည်သည့်ကလေးကယ်တို့မှ အသားအရောင်၊ ဘာသာ၊ တရားဝင်မွေးဖွားမှာ ကိုယ်ခန္ဓာသနှစ်စွမ်းမှာ၊ လူမျိုးအပေါ် အခြေခံ၍ မရွှေ့ခြားရ။
(၃)	ကလေးကယ်များ၏ကောင်းကျိုးကို ဦးစားပေးထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။	ထိုသို့စုံစားဆောင်ရွက်ရာတွင် ကလေးတော်းချင်စီးကို လိုအပ်ချက်၊ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းနှင့် အခြေအနေတရာ့ချင်းအလိုက် စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။ အားလုံးအတွက် ပုံသဏ္ဌာန်မှတ်၍ မရနိုင်။
(၄)	ကလေးကယ်များ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အိုးရာက အစွမ်းကုန်လုပ်ဆောင်ရန်၊	အားလုံးရသည် ကလေးအခွင့်အရေးများနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေပြီးရေး၊ အပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားက ရွှေများတွင် သင့်တော်သလိုလုပ်ဆောင်ရန်၊ ကလေးများကိုကာကွယ်ပေးသည့်ဥပဒေများပြောန်းပေးရန်၊ ကလေးများအတွက် နိုင်ငံတော်ဘဏ်ရှုက်များကို အမြင့်မားဆုံးချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန်၊
(၅)	မိဘများ၏အရေးပါပို့၊ တာဝန်ရှိမှုကို နိုင်ငံတော်မှလေးစားရန်	မိဘများသည် ကလေးများအတွက် သင့်လျော်သော အုပ်ထိမ်းလမ်းညွှန်မှုပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။ မိဘများ၊ အုပ်ထိမ်းလမ်းညွှန်မှုများသည် ကလေးများ၏ တဖြောဖြေးချင်းရင့်ကျက်တိုးတက်လာမှန်း လိုက်လျော်ဖွေ့ဖြုစ်ရမည်။
(၆)	ကလေးများအသက်ရှင်ခွင့်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်	ကလေးများအတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်မည့်အရာများကို ရှောင်ဗြာဗြားရန်၊ ကလေးများဘက်ပေါင်းဖွံ့ဖြိုးလာစေအောင် လုပ်ဆောင်ပေးရန်၊ ထိုသို့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် နိုင်ငံတော်က ရင်းမြစ်များကို အစွမ်းကုန်အသုံးချက် လုပ်ဆောင်ပေးရန်
(၇)	မွေးဖွားလာသည်နှင့် အမည်မည်ဆုံး၊ မှတ်ပုံတင်ခွင့်	ကလေးများသည် မွေးလာကထဲက အမည်မည်နိုင်ရမည်။ တရားဝင်သည်ဖြစ်စေ မဝင်သည်ဖြစ်စေ မွေးဖွားလာသော ကလေးတိုင်းသည်၊ မွေးစာရင်းရနိုင်ရမည်။
(၈)	မိသားစုတော်စပ်ပုံနှင့် ကိုယ်ရေးအချက် အလက်များသိရှိခွင့်	ကလေးများသည် မိမိတို့၏ မိဘနာက်ပြောင်းရာစောင်များသိရှိခွင့်ရှိမည်။ သို့သော် ကလေး၏ ကောင်းကျိုးကို ထိခိုက်နိုင်ပါက ကလေး၏အကျိုးကို ဦးစားပေးရမည်။
(၉)	ကလေးများ၏ကောင်းကျိုးအတွက် မိဘများနှင့်ခွဲ့ခြားခွင့်	မိဘများနှင့် ကလေးတို့ကို ခွဲ့ခြားထားခြင်းမရှိသုံးသော်လည်း အကယ်၍ မိဘများနှင့်နေခြင်းခြောင့် ကလေးကောင်းကျိုးကိုထိခိုက်နိုင်မည့်ဆိုပါက ကလေးနှင့်

		မိဘခွဲခွာထားနိုင်သည်။
(၁၀)	မိသားစု ပြန်လည်တွေ့ဆုံးခွင့်	တနိုင်ငံစီကြွားနေသော မိသားစုများနှင့် အကြံးဝင်သည်။ ထိုသို့တွေ့နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများက လိုအပ်သော မြို့တိုးတုတ်ပေးခြင်း၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်းများ လုပ်ရမည်။
(၁၁)	ကလေးများအား နိုင်ငံခြားသို့ ပြန်လမ်းမရှိသယ်ဆောင်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးခြင်း၊	မိဘများကပင်ဖြစ်စေ ကလေးများကို နိုင်ငံခြားသို့ တရားမဝင်ခေါ်ဆောင်သွားခြင်းမလုပ်နိုင်အောင် အစိုးရများက တားသီးပေးရမည်။ ထိုသို့အမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် နိုင်ငံများအကြား သဘောတူညီချက်များ ချမှတ်ထားရမည်။
(၁၂)	ကလေးများ၏ အယူအဆများကို လေးစားခြင်း၊	ကလေးများ မိမိဝို့ဆွဲများကို နည်းလမ်းအမျိုးပျိုးဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုတတ်လာအောင် ဖန်တီးပေးရန်၊ ကလေးများနှင့်ပတ်သက်သည် ကလေးများသိအောင် ထုတ်လွှင့်ပေးရန်၊
(၁၃)	လွှတ်လင်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် သတင်းများရယူခွင့်၊	မိမိယုံကြည်သည့်အတိုင်းကိုးကွယ်နိုင်ခြင်း၊ ဘာသာကူးပြောင်းနိုင်ခြင်း၊
(၁၄)	လွှတ်လင်စွာထောက်သင့်ပွဲခွင့်၊ စုဝေးခွင့်	ကလေးများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုအထောက်အကူဖြစ်စေမည့် အသင်းများဖွဲ့စည်းပေးခြင်း၊ ပါဝင်စေခြင်း၊
(၁၅)	ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အညီနေထိုင်ခွင့်၊ ပုဂ္ဂလိက လွှတ်လင်ခွင့်	ကလေးများပါဝင်သောတရားအမှုများကို အများသိအောင်မကြည်ခြင်း၊ ကလေးများ၏ အဖြစ်အပျက်များကို လှုအများသိအောင်မလုပ်ခြင်း၊
(၁၆)	ကလေးများအတွက် ဖြေဖျော်ရေး အထူးအစီအစဉ်များရှိခွင့်၊	ကလေးများအတွက်ဖြေဖျော်ရေးအစီအစဉ်များသက်သက် သာမဟုတ်ဘဲ အစိုးရအနေဖြင့် ကလေးများ၊ ပလဝါးတန်တိုးတက်စေမည့် အထူးအစီအစဉ်များကို ပါ ထုတ်လွှင့်ရမည်။
(၁၇)	မိဘများအစိတ်အမျိုးမျိုးများ အတူးအစီအစဉ်များရှိခွင့်၊	ကလေးများထိုးပွဲပြင်ရန်မှာ မိဘအုပ်ထိုးသူ များ၏ တာဝန်ဖြစ်သလို အစိုးရလဲ မိဘ အုပ်ထိုးသူ များကို ထောက်ပံ့ကြည်မှုများပြုလုပ်ရမည်။
(၁၈)	စောက်မှုအမျိုးပျိုးမှုကာကွယ်ပေးမှု	ကလေးများအား မိသားစိုင်များအပါအဝင် အခြားသူများ ရပ်စိုင်း၊ စိတ်စိုင်း၊ လိပ်စိုင်းစောက်မှုများ၊ လစ်လျှပ်များမလုပ်ဆောင်နိုင်အောင် အစိုးရက နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကာကွယ်ပေးရမည်။
(၁၉)	မိသားစုနှင့်ကင်းဝေးနေသော ကလေးများ အား အထူးကူညီစောင့်ရောက်မှုပေးရန်	မိသားစုနှင့် ဝေးကြားနေသောကလေးများအား အခြားနည်းများဖြင့် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ပေးရမည်။ ကလေး၏အကောင်းဆုံးအကျိုးကိုဗြို့ကြည့်ရမည်၊ မတတ်နိုင်သည့်အဆုံးမှ ကောာများကို ပို့ဆောင်ရမည်။
(၂၀)	ကလေးငယ်များအား ဥပဒေဖြင့်	ကလေးများ၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်မှုသာ

	မွေးစားခွင့်	မွေးစားခြင်းကို ခွင့်ပြုရမည်။ တာဝန်ရှိသူကခွင့်ပြုသော မွေးစားခြင်းမျိုးဖြစ်ရမည်။ အခြားနည်းမရှိတော့သည့် နောက်ဆုံးမှ အခြားနိုင်ငံများသို့ ခေါ်ဆောင်မွေးစားခြင်းကို ခွင့်ပြုရမည်။
(၂၂)	ဒုက္ခသည်ကလေးများ၏ အခွင့်အရေး	ဒုက္ခသည်ကလေးများကို ဒုက္ခသည်စာချုပ်ပါ အချက်များ အတိုင်း ကူညီပေးရမည်။ ဒုက္ခသည်ကလေးများကို တိုးချင်းလည်း လက်ခံအသိအမှတ်ပြုရမည်။ အန္တရာယ်ရှိပါက နေပိုင်းသို့အတင်းအကြပ်ပို့ဆောင်ခြင်း မပြုရ။
(၂၃)	အခြားနည်းဖြင့်သန်စွမ်းသောကလေးများ	အခြားနည်းများဖြင့်သန်စွမ်းနေသောကလေးများကို အခြားကလေးများတုံးတူ ဖွံ့ဖြိုးပိုးတက်အောင် ပုံးပိုးလုပ်ဆောင်ပေးရမည်။
(၂၄)	ကျွန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ခံပိုင်ခွင့်	ကလေးတိုင်း ကျွန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ခံနိုင်ရန်၊ မွေးကောင်းစကလေးများနှင့် ငါးနှစ်အောက်ကလေးများ သေဆုံးမှုလျော့ကျေရန်၊ မိခင်များကလေးမမွေးခင်နှင့် ကလေးမွေးပြီး ကျွန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ခံမှုရန်၊ ရောဂါများနှင့် အဟာရရှိပဲ့မှုပေါ်ပောက်ရန်၊ ကလေးနှင့် မိခင်များကို ကျွန်းမာရေးပညာပေးနိုင်ရန်နှင့် ကလေးများ အတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်စေမည့် ကျွန်းမာရေးကုတ်းများ ပပေါ်အောင် အစိုးရများက လုပ်ဆောင်ရမည်။
(၂၅)	အစိုးရစောင့်ရှောက်မှုအောက်ရှိ ကလေးကျွန်းအား ပုံးမှန်စစ်ဆေးခွင့်	- စောင့်ရှောက်ရေးပေါ်သောများတွင်ထားသောကလေးများ ကို ပစ်ထားရှုံးမပါ။ ထိုကလေးများ၏အခြားအနေ တိုးတက်မှုကို အချိန်မှန်မှန်စောင့်ကြပ်လေ့လာရမည်။
(၂၆)	လူမှုဖုန်းရေး ခံစားပိုင်ခွင့်	မိဘများအားထောက်ပဲ့ပေးသော လူမှုဖုန်းရုံးအား အထောက်အပဲ့များတွင် ကလေးများအတွက်ပါ ထည့်သွင်းစဉ်စားရမည်။ ကလေးများ၏အကောင်းဆုံး အကျိုးကို ကြည့်ရမည်။
(၂၇)	သင့်တော်သော လူနေမှုအတင့်အတန်းရရှိခွင့်	ကလေးများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုအထောက်အကြပ်နိုင်မည့် လူနေမှုရရှိရေးသည် မိဘများ၏ တာဝန်ဖြစ်သလို အစိုးရ ကလည်းလိုအပ်သောအစီအစဉ်များထောက်ပဲ့ပေးရမည်။
(၂၈)	ပညာသင်ကြားခွင့်	- လူတိုင်းအခြေခံပညာကို အခေါ်မသင်မနေရဖြစ်ရမည်။ - အလယ်တန်းနှင့် အဆင့်မြင့်ပညာများကို လူတိုင်းသင်ကြားနိုင်ရမည်။ ကျောင်းများတွင်ထုတ်ပြန်ထားသော စည်းကမ်းများသည် ကလေးအခွင့်အရေးစားချုပ်၏ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လိုက်လျော့သို့ထွေဖြစ်ရမည်။
(၂၉)	တန်ဖိုးရှိသောပညာရေးရရှိခွင့်	- ပို့ချသောပညာရေးပုံစံသည် ကလေးများ၏ အရည်အချင်း၊ စွမ်းရည်တို့ကို တိုးတက်စေရုံသာမက ကလေးများ၏ ဘဝအတွက် အသုံးကျ၍ လူအခွင့်အရေး၊ ပြမ်းချင်းရေးတန်ဖိုးများကို သဘောပေါက်စေသော

		ပညာရေးပုံစံဖြစ်ရမည်။
(၂၀)	လူနည်းစုများနှင့် တိုင်းရင်းသားကလေးများ၏ အခွင့်အရေးများ၊	- မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုများကို ခံစားနိုင်ရမည်။ - မိမိပုလာယုံကြည်မှန်င့် ဘာသာစကားများကို ကျင့်သုံးနိုင်ရမည်။
(၂၁)	အပမ်းဖြေအနားယဉ်စွင့်	- ကလေးများတွင် အနားယူချိန်ရရှိရမည်။ - အားလပ်ချိန်များတွင် အခြားကလေးများနှင့် ပါင်းသင်းဆက်ခံ၍ အနုပညာလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်နိုင်ရမည်။
(၂၂)	စီးပွားရေးအမြတ်ထုတ်မှုများကုလားပေးခြင်း၊	အစိုးရအနေဖြင့် - အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် အနိမ့်ဆုံးအသက်ကို သတ်မှတ်ပေးခြင်း - အလုပ်ခွင့်အနေအထားနှင့် အလုပ်ချိန်များကို သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ - ချိုးဖောက်သူများကို အရေးယူခြင်း - ကလေးများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရုပ်ပိုင်းစိတ်ပိုင်း၊ အကျင့်သီလ စာရိုက္ခကို ထိခိုက်စောင့်သည့် အလုပ်မျိုးစောင့်ပြင်းမှ ကာကွယ်ပေးရမည်။
(၂၃)	ကလေးများအား မူးယစ်ဆေးဝါးလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးချွင်းမှ တားဆီးပေးခြင်း၊	ကလေးများ မူးယစ်ဆေးဝါးသတ်ဆောင်နိုင်သူများကို အရေးယူခြင်း၊ ထိုသို့မဖြစ်စေရန် ဥပဒေပြောန်းခြင်း၊ ပညာပေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊
(၂၄)	လိုင်ပိုင်းဆိုင်ရာစောင်ကားအမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့်ပြည့်တန်ဆာစောင်းခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးခြင်း၊	- ကလေးများအား လိုင်ဆက်ဆံခြင်း၊ ထို့ကြောင်း လိုင်ဆက်ဆံခြင်း၊ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် စောင်းခြင်း၊ ကလေးများအား ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် စောင်းခြင်း၊ ညစ်ညမ်းစာစောင်များတွင်အသုံးပြုခြင်းကို တားဆီးကာကွယ်ပေးရမည်။
(၂၅)	ကလေးများအား ရောင်းချွင်း၊ ကုံးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ပြန်ပေးဆွဲခြင်းတို့မှုကာကွယ်ပေးခြင်း၊	- ကလေးများအား အမြတ်ထုတ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ လက်ခံခြင်း၊ - ကလေးများအား မွေးစားလိုသူများအား ရောင်းချရန်နှင့် လိုင်လုပ်နိုင်များတွင် အသုံးပြုရန်တို့အတွက် ပြန်ပေးဆွဲခြင်းတို့ကို အစိုးရက လိုအပ်သလို ကာကွယ်ပေးရမည်။ (နောက်ဆက်တွေစာချပ် သီးသန့်ပေါ်လာသည်)
(၂၆)	ကလေးများအပေါ် အခြားနည်းများဖြေား၊ အမြတ်ထုတ်ခြင်းကို ကာကွယ်ပေးခြင်း၊	- အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ကလေးများအပေါ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းအမျိုးအစားများတွင် ပပါဝင်သေးသော အခြားသောနည်းများကိုလဲ ကာကွယ်ပေးရမည်။
(၂၇)	ကလေးများအား နှုပ်စက်ခြင်းနှင့် လွှတ်လပ်ခွင့်ပိတ်ပပ်ခြင်းအား တားဆီးခြင်း၊	- ကလေးများအား အကြောင်းမရှိဘဲ လွှတ်လပ်ခွင့်ကိုပိတ်ပပ်ခြင်းမရှိအောင်၊ ကလေးများအပေါ် နှုပ်စက်ညွင်းပမ်းခြင်းမရှိအောင် စောင့်ရောက်ပေးရမည်။

		ကလေးများကို ထိမ်းသိမ်းထားပါက လူတီးများနှင့် ရောန္တာ၍ မထားရ။
(၃၈)	ကလေးစစ်သားများအဖြစ်အသုံးပြုမှု	အသက် (၁၅)နှစ်ကလေးများအား လက်နက်စစ်ပွဲများတွင် စစ်သားများအဖြစ်ဖော်လို့ခြင်းအား တားသီးရမည်။ (နောက်ဆက်တွေစာချုပ် သီးသန့်ပေါ်လာသည်)
(၃၉)	ကလေးများပြန်လည်နာလုံထလာစေရေး ကို ရရှိစားခွင့်	စောက်မှု၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ အမြတ်ထုတ်မှု၊ နိုင်စက်မှုနှင့် လက်နက်ကိုင်စစ်ပွဲများကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့ရသောကလေး များကို ပြန်လည်နာလုံထပြုစုပါးထောင်ရေးအစီအစဉ်များ ခုမှတ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
(၄၀)	ကလေးများကို ကလေးဥပဒေဖြင့်သာ တရားစီရင်ခြင်း၊	တရားရေးအမှုအခင်းများတွင်ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ကလေးများသည် <ul style="list-style-type: none"> - စီရင်ချက်မချမချင်းအပြစ်မရှိဟု ခံပိုင်ခွင့်၊ - စွပ်စွဲချက်ကို သိရှိခွင့်၊ - တရားရေးအကူအညီရှိခွင့်၊ - လျှပ်မြန်၊ မှန်ကန်သော တရားစီရင်မှုရွင့်၊ - ဆန္ဒမပါတဲ့ သက်သေတွက်ချိခြင်းအား ပြင်းဆိုခွင့်၊ - ဘာသာပြန်ရရှိခွင့်တို့ရှိသည်။ အစိုးရသည် အပြစ်စီရင်နိုင်သော ကလေး၏အသက်ကို သတ်မှတ်ထားရမည်။

ကလေးအခွင့်အရေးစာချုပ်ကော်မတီ

- လွတ်လပ်ပြီးကျမ်းကျင်သူ ၁၀ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။
- စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် စာချုပ်ကို အတည်ပြုလက်မှတ်ထိုးပြီး ၂ နှစ်တွင် ကော်မတီသို့ အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရသည်။
- ပုံမှန်အစီရင်ခံစာကို ၅ နှစ်လျှင်တကြိမ်တင်သွင်းရသည်။
- ကော်မတီသည် တန်စွဲလျင် နှစ်ကြိမ် နောက်ရှိနှင့် စက်တင်ဘာလတို့တွင် ဂျိန်းမြို့တွင် တွေ့ဆုံးရသည်။
- ပုံမှန်အစည်းအဝေးအပြီး အလုပ်အဖွဲ့ထုတ်ကို ဖွဲ့စည်းပြီး အစီရင်ခံစာတင်ပြရန် အလျော့ကျသော နိုင်ငံများအပေါ် မိမိတို့သိလိုသော အကြောင်းအရာများ၊ အချက်အလက်များကို မေးမြန်းရန်အတွက် ပြင်ဆင်ထားရသည်။
- အလုပ်အဖွဲ့ထုတ်ပကာမအစည်းအဝေးသို့ ကုလသမဂ္ဂအောက်စိများသာ တက်ရောက်ခွင့်ရှိပြီး အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့ထုတ်များတက်ရောက်ခွင့်မရှိ။ (ခြင်းချက်။။) အလျော့ကျသော နိုင်ငံအကြောင်းကို အစီရင်ခံစာ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိထားသော အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့များလည်း ဖိတ်ကြားပါက တက်ရောက်နိုင်သည်။)
- အလုပ်အဖွဲ့ထုတ်၏ ပကာမအစည်းအဝေးတွင် တင်ပြသော သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ ကလေးများအကြောအဇူးအပေါ် အကြေခံ၍သိလိုသောများနှင့်များကို သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံအစိုးရထံ ပေးပို့ခြင်း၊ ကော်မတီအစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားသည်။

- သက်ဆိုင်ရာနှင့်က ကော်မတီထံတွင် လာရောက်တစ်ပြီရသည်။ (အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များ ဝင်ရောက်မဆွေးနေ့နှင့်ပါ)
- ကော်မတီက မေးခွန်းများပြန်လည်မေးမြန်း၍ နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်က ပြန်လည်ဖြေကြားရသည်။
- ကော်မတီက လေ့လာစုစမ်းတွေ့ရှုချက်များကို ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပေးပို့ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သည်။

Deepening (သင်တန်းသားများ၏လက်တွေ့အဖြစ်နှင့်နှင့်ယဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း)

သင်တန်းသားများအား အပိုဒ်အလိုက်ပြန်ခွဲပါ။ ထို့နောက် အဖွဲ့အဖွဲ့လျှင် ကလေးစာချုပ်မှ အပိုဒ် (၁၀)ဂိုဏ်စီပေး၍ ထိုအပိုဒ်များသည် လူအခွင့်အရေးကြော့လာစာတမ်းပါမည်သည့်အပိုဒ်များနှင့် တူညီသည်၊ မည်သည့်အပိုဒ်များက ကြော့လာစာတမ်းတွင်သာပါသည်။ မည်သည့်ကလေးအခွင့်အရေးများက ကလေးအခွင့်အရေးများတွင်သာ ပါဝင်သည်ကို လေ့လာခြင်းပါ။

အပိုဒ်	စာတမ်းနှင့် ကလေးစာချုပ် တူညီသောအချက်များ	စာတမ်းတွင်သာပါသော အချက်များ	ကလေးစာချုပ်တွင်သာပါဝင်သော အချက်များ

Synthesis: (မည်ကုံးသို့လုပ်ဆောင်၊ ကာကွယ်တားဆီးနိုင်သည်ကို အဖြော်ရှုလုပ်ဆောင်ဖော်ခြင်း)

သင်တန်းသားများအား ယနေ့ဆွေးနွေးခဲ့သောကလေးအခွင့်အရေးများထဲမှ မိမိအတွက် အကျိုးအရှိခုံးအကြောင်းအရာတရာ့ကို တုံးချင်းအမှုအယာဖြင့် သရုပ်ဆောင်ပြနိုင်းပါ။